

Lægdsruller og stambøger

Michael Dupont

Slaget ved Dybbøl 18. april 1864

Hvad kan vi nå

- Hvad er lægdsruller
- Landruller
- Landruller 1789-1861
- Søruller
- Søruller 1796-1860
- Landruller (og søruller) 1861-
- Stambøger

Hvad er lægdsruller?

- Fortegnelser over de mænd, der kunne udskrives til militærtjeneste i hæren
- Fællesbetegnelse for landruller (hæren) og søruller (marinen)
- Fortæller hvor og hvornår en værnepligtig opholder sig

Baggrunden

- 1701-1788: Landmilitsen oprettes. Godsejerne sørger for mandskab til hæren
- 1788: stavnsbåndet ophæves, staten sørger for mandskab til hæren
- Behovet for kontrol er årsagen til lægdsrullerne

Forordningen 20. juni 1788

- ”at fremstille det til Krigshærens Vedligeholdelse fornødne Mandskab [...] skal fordres umiddelbar, som en almindelig og personlig Pligt imod Kongen og Fædrelandet.”

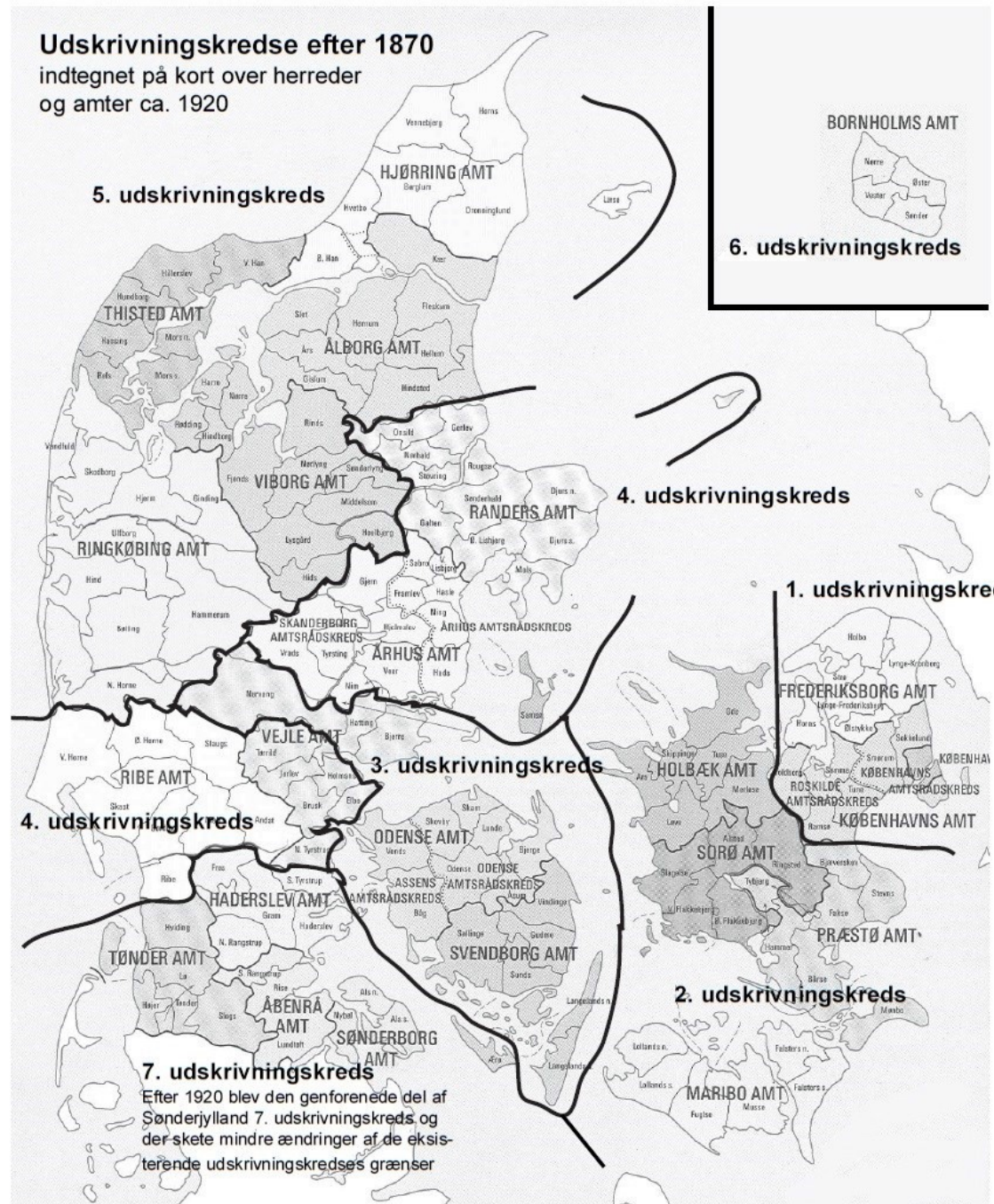
Et lægd

- Lægd kommer af ordet ”sammenlægning”
- Et antal gårde, der skulle stille én soldat
- 1701-88: Hvert lægd fx inddelt i 20/60 tdr. hartkorn, skal stille én soldat til rådighed
- 1788: Danmark inddelt i 1656 lægder
- Udskrivning på baggrund af folkemængde
- Herefter: Et lægd = et sogn (som regel)

Amter og udskrivningskredse

- 1788-1869: Fortløbende lægdsnumre inden for hvert amt
- 1869: 6 udskrivningskredse, fortløbende lægdsnumre inden for hver kreds
- OBS: Købstæder bliver lægder 1843-, før den tid skal tilflyttere findes i tilgrænsende landsogne (tilflyttere til København noteres fx i Hvidovre lægd!)

Udskrivningskredse efter 1870
 indtegnet på kort over herreder
 og amter ca. 1920

5. udskrivningskreds

BORNHOLMS AMT
 6. udskrivningskreds

4. udskrivningskreds

1. udskrivningskreds

4. udskrivningskreds

3. udskrivningskreds

2. udskrivningskreds

7. udskrivningskreds
 Efter 1920 blev den genforenede del af
 Sønderjylland 7. udskrivningskreds og
 der skete mindre ændringer af de eksis-
 terende udskrivningskredsers grænser

Forskellige typer lægdsruller

- Hovedruller 1789-1871: Fortegnelser over samtlige værnepligtige i et lægd i et givet år
- Tilgangsrunder 1795-1956: Fortegnelser over dem, der blev optaget i rullen i et givet år (enten fordi de nåede den værnepligtige alder, eller fordi de flyttede til lægdet)
- Omskrevne ruller 1871-1956: Fortegnelser over dem, der stadig var værnepligtige og boede samme sted efter 11 år

Hvem var værnepligtig?

- Kun drenge eller mænd
- 1788-1848: Kun bondestanden
- 1848-: (næsten) alle i den værnepligtige alder (alle født 1823-)

Den værnepligtige alder

- 1788-1808: 0-36 år
 - 1808-1849: 0-45 år
 - 1849-1869: 15-38 år
 - 1869-1912: 18-38 år
 - 1912-: 18-36 år
-
- OBS: Ikke-konfirmerede drenge slettes af rullen 1849, genoptages igen senere

Årstal

- Lægdsrullerne bruger bogstaver i stedet for årstal, fx A = 1793, B = 1794, C = 1795
- Bogstaver genbruges, fx F = 1798, 1809, 1820, 1831, 1856, 1882, 1908 og 1934
- Ikke kalenderår indtil 1843, 1808-1842 går året fx fra maj til april

Lægdsrullerne på www.rigsarkivet.dk

- Dækker hele landet
- Centralt førte ruller
- Også lokalt førte ruller, bl.a. for København

Hvordan finder man en lægdsrulle?

- Sognefortegnelse, sogneordnet oversigt over de enkelte sogne med lægdsnumre og amt/udskrivningskreds

Haslund	1789-1793	2. jy. dist.	Dronningborg a.	81
	1794-1798	1. jy. dist.	Århus a.	42
	1799-1850	2. jy. dist.	Randers a.	125
	1851-1860	7. u. dist.	Randers a.	125
	1860-1913	4. u. kreds		383
	1914-	4. u. kreds		383
Hassing	1792-1793	2. jy. dist.	Vestervig a.	12
	1794-1850	2. jy. dist.	Thisted a.	41
	1851-1861	6. u. dist.	Thisted a.	41
	1862-1913	5. u. kreds		223
	1914-	5. u. kreds		223
Hassing, Vester	1789-1793	3. jy. dist.	Ålborghus a.	31
	1794-1850	2. jy. dist.	Århus a.	42

Eksempel, tiden før 1861 (1869)

- Christian Jørgensen, 14 år, ses i Tølløse By og Sogn i folketællingen 1801.
- Hvor er han født, hvem er hans far, og hvad bliver der senere af ham?

Begynd med Sognefortegnelsen

- Tølløse Sogn:

1792-1800	1. sj. dist.	Holbæk a.	5
1801-1850	1. sj. dist.	Holbæk a.	5
1851-1859	2. u. dist.	Holbæk a.	5
1860-1913	2. u. kreds		18
1914-	2. u. kreds		18

Dvs. Tølløse Sogn skal o. 1801 findes under Holbæk Amt, lægd 5

Find lægdsrullerne på www.rigsarkivet.dk

- Vælg Arkivalieronline - Lægdsruller

Mest benyttede temaer

Kirkebøger Her finder du kirkebøger fra Danmark samt oversøiske menigheder og feltpræster. →	Folketællinger Her finder du folketællinger fra Danmark, Dansk Vestindien samt tyske folketællingskort. →	Lægdsruller Her finder du kilder, som belyser soldaterudskrivningens historie i Danmark. →
Skifter Her finder du skifter fra hele landet. →		

Lægdsruller

Her finder du kilder, som belyser soldaterudskrivningens historie i Danmark. [Tilmeld dig Arkivalieronline's nyhedsbre Arkivalieronline.](#)

Navn	Beskrivelse	Læs mere om
Alfabetiske lister (lægdsruller)	De alfabetiske lister svarer stort set til lægdsruller med oplysninger om de værnepligtige mænd. Listerne blev ført af de preussiske myndigheder og dækker fødselsårgangene 1842 (ca.) - 1899.	
Lægdsruller fra centraladministrationen	Lægdsruller 1706-1931 ført af centraladministrationen med oplysning om værnepligtige mænd i hele landet.	Læs her
Lægdsruller fra København	Lægdsruller 1847-1921 fra København med oplysning om værnepligtige mænd. Ført af de lokale myndigheder.	Læs her

Generalkrigskommissariatet angående Udskrivningsvæsenet	Love, bekendtgørelser med mere vedrørende udskrivningsvæsenets (Vidomsbog) (1788 - 1862)
Generalkrigskommissariatet angående Udskrivningsvæsenet	Lægdsruller (1789 - 1864)
Generalkrigskommissariatet	Vidomsbog vedr. udskrivningsvæsenet (1788 - 1862)

Lægdsrullerne står alfabetisk

Lægdsruller fra hele landet

Generalkrigskommissariatet angående Udskrivningsvæsenet: Lægdsruller (1789 - 1864)

Indhold

[1. Angeler Godsdistrikt 1845 Til- og afgangsrulle - 1. Angeler Godsdistrikt 1846 Til- og afgangsrulle](#)

[Antvorskov 1791 Hovedrulle](#)

[Antvorskov 1792 Hovedrulle](#)

[Antvorskov 1793 A Tilgangsrulle](#)

[Antvorskov 1794 B Tilgangsrulle](#)

[Antvorskov 1795 C Tilgangsrulle](#)

[Antvorskov 1796 D Hovedrulle](#)

[Antvorskov 1797 E Tilgangsrulle](#)

[Antvorskov 1798 F Tilgangsrulle](#)

[Assens 1791 Hovedrulle](#)

[Assens 1792 A Hovedrulle](#)

[Assens 1792 A Tilgangsrulle](#)

[Assens 1793 B Tilgangsrulle](#)

[Assens 1794 C Hovedrulle](#)

[Assens 1795 D Tilgangsrulle](#)

[Assens 1796 E Tilgangsrulle](#)

[Assens 1797 F Hovedrulle](#)

[Assens 1798 G Tilgangsrulle](#)

[Assens 1799 H Tilgangsrulle](#)

[Assens 1800 J Tilgangsrulle](#)

[Assens 1801 K Hovedrulle](#)

[Assens 1802 I Tilgangsrulle](#)

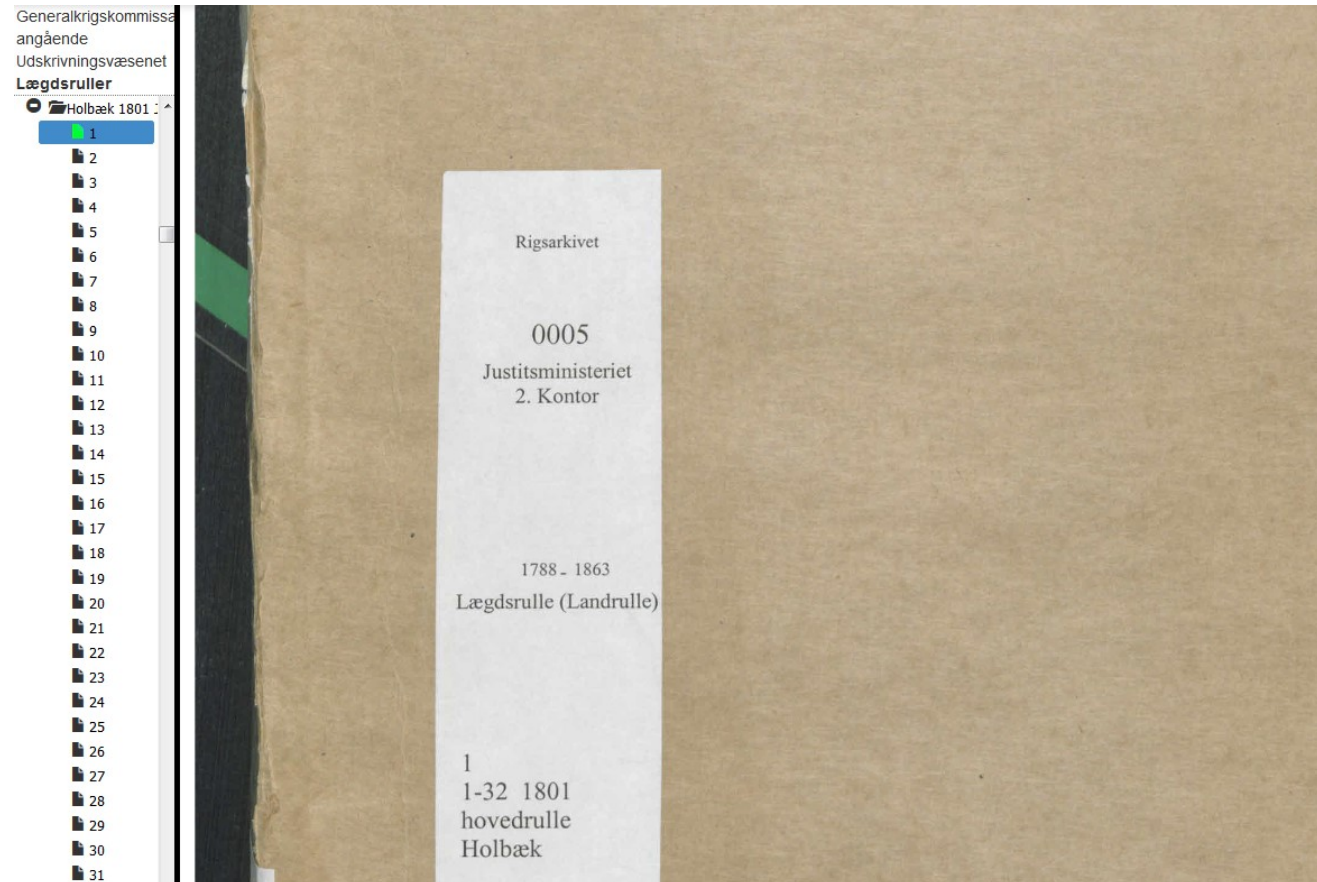
Vælg Holbæk Amt, find en hovedrulle ca. 1801

[Holbæk 1800 H Tilgangsrulle](#)

[Holbæk 1801 J Hovedrulle 1 - Holbæk 1801 J Hovedrulle 32](#)

[Holbæk 1801 J Hovedrulle 33 - Holbæk 1801 J Hovedrulle 77](#)

[Holbæk 1802 K Tilgangsrulle](#)

Hvad betyder bind-teksten?

Holbæk 1801 J Hovedrulle 1 - Holbæk 1801 J Hovedrulle 32

Holbæk = Amt

1801 = Rullens begyndelsesår

J = Rullens årstal (1801)

Hovedrulle = rulletype

1 = Det første lægd i rullen

32 = Det sidste lægd i rullen

Dvs. rullen dækker Holbæk Amt, lægd 1-32, i 1801

- Opstillet efter alder
- Bladr sognet igennem
- GEVINST!

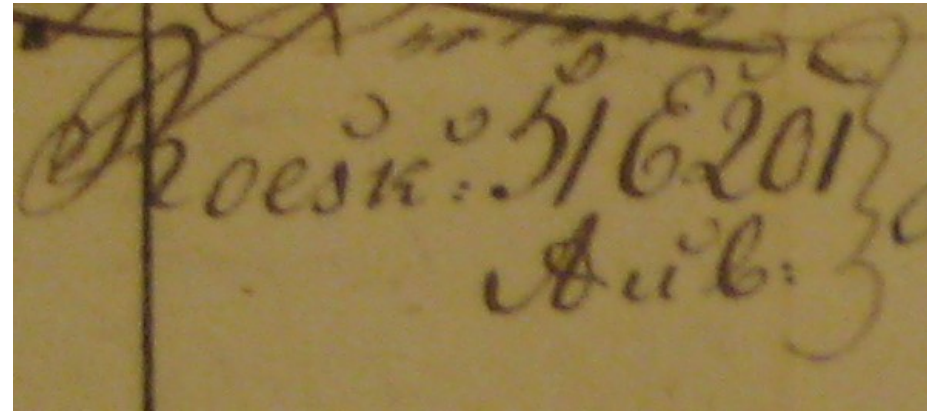
nr. i den Række	Andrenes og Sønneres Navne.	Sønneres Fødested.	Alder i Aar.	hvilke Lær. met.	Nu havende Opholdsted.	3) Bemærkninger.
9 11	Amstien Knudsen Knudsen	Esbjerg	71	60	Skibstue	med Amstien og Knudsen
11 12	Knudsen 102/1802		28	18	Engageret	Altid i den danske Armee died after Amstien Knudsen died 9th Jan: 1802 Sep. 1802
23 13	Jørgen Jørgensen Knudsen	Nygaard	14			
	9a 231.					
24 14	Amstien Knudsen Knudsen	Esbjerg	71	60	genius	
26 15	Oluf Nielsen Nielsen					Richter som Læge, 98, kaldet 61. med Amstien, 100, 101.
	Officer og Amstien København 1802					
27 16	Amstien Knudsen				genius	

11 12	Knudsen 102/1802		28	18	Engageret	Altid i den danske Armee died after Amstien Knudsen died 9th Jan: 1802 Sep. 1802
23 13	Jørgen Jørgensen Knudsen	Nygaard	14			
	9a 231.					
24 14	Amstien Knudsen Knudsen	Esbjerg	71	60	genius	

26 15	Nielsen					
27 16	Nielsen					

Christian Jørgensen flytter

- Flyttehenvisning: 9 a 231
- Intet amt nævnt = samme amt
- 9 = lægd 9
- a = årstal A
- 231 = løbenr. i lægd 9, år A
- Men hvordan finder man ud af hvor og hvornår?
Lægdsrullenøglen på Rigsarkivets hjemmeside eller på www.lægdsruller.dk

Hvor: Soderup

Lægdsrullenøgle 1870

Lægds tidligere Betegnelse.		Byens eller Sognets Navn.	Lægds nuværende Betegnelse.	
Amt.	Nr.		Udskrivningskreds.	Nr.
Frederiksborg	63	Hillerød Kjøbstad	1	103
—	64	Frederiksfund Kjøbstad.	1	85
—	65	Helsingør Kjøbstad	1	153
Holbæk	1	Merløse	2	14
—	2	Grandløse	2	15
—	3	Åsmindrup	2	16
—	4	Ågerup	2	17
—	5	Tolløse	2	18
—	6	Essildstrup	2	20
—	7	Butterup	2	29
—	8	Toftrup	2	21
—	9	Soderup	2	19
—	10	Uggerløse Sogn med Hjberup An	2	22

JUSTITSMINISTERIET.

Kjøbenhavn, den 22de Juli 1870.

1870. Nr. 5.

Cirkulær-Bestemmelser

vedkommende

Udskrivningsvæsenet.

Na det nu (S....) af den ifølge Lov om Vernepligt af
edfundne Omordning af Udskrivnings-
digt at omnummerere Lægderne, saaledes
nde Nummere i hver Udskrivningskreds,
kommende Udskrivningschefer indhentet
Omnummerering deels til en Omord-
forfaabidt der for enkelte Lægders Ved-
Anledning enten til en Deling eller til
g have været gjorte til Gjenstand for
ermed følgende Inddeling og Nummer-
nark.

Krieger.

Hanstee.

vrstanderne og
ngsbestyrerne.

Find tilgangsrollen

- Holbæk Amt
- Lægd 9 (Soderup)
- År A (1803)
- Løbenr. 231

489

Lig. Løbe No.	Køberens og Sønneres Navn.	Sønneres Kjøbssted.	Med Hens. Ar.	Med Hens. Tids. Ar.	En havende Dydssted.	Betegninger.
A 229	Frydrik Augusten	Soderup			Jannuar	1803 Oct. 1803
A 230	Karl Frederiksen	Soderup			Soderup	fra 1803 11. 1803

Lægdet 9 af Soderup Hogn.

Kjøberens Navn: Karl Frederiksen
Kjøbssted: Soderup
Med Hens. Ar.: 1803

A 231	Karl Frederiksen	Soderup	14		K. Frederiksen	fra S. 13
-------	------------------	---------	----	--	----------------	-----------

Kan følge en person samme sted

- Tilgangsrullen indeholder tilflyttede personer eller personer, der nåede den værnepligtige alder
- Hovedrullen indeholder alle værnepligtige i sognet, indtil personerne bliver "slettet", dvs. flytter, dør, får fripas eller bliver for gamle til at stå i rullen
- Brug gammelt/nyt løbenr. til at følge personen indenfor lægdet

St. Løbes No.	Nye Løbes No.	Fædrenes og Sønneres Navne.	Sønneres Fødested.	Alder Aar.	Høide Tommer.	Nu havende Opholdssted.	Bedeegninger.
A 228.	178	Niels Oesper Riisballe	Nyvangsvej 10	20	61	Jylland	Soldat 1806 1807 Patt. ved Skarph. C.
A 229.	179	Jens Lauritsen Bl.	Rindsløng	21	64 1/2	Rindsløng	1798. Løst Gæstemand i Skovfogedens og A.A. - Sep 1808
A 230.	180	Jens Lauritsen Niels	Rindsløng	23	64	Jylland København. Højre side af Løst - Sep 1805	1802. 1000 Rindsløng Ute.
A 231.	181	Jens Lauritsen Riisballe	Nyvangsvej 11	21	64	Rindsløng	5 D 312
A 234.	182	Riisballe Lauritsen Jens	Rindsløng	11	64	Rindsløng	

Centralt førte rulle (København)

Løgdets Nr. /									
Sog. Nr.	Den Værgeligheds fædre Navn.	Faderens eller Moderens Navn og Stilling.	Fødsels-År	Profession	Stilling.	Mod.	Hjælpedr.		
2000	Jens Peter Jensen	Anders Jens Jepsens	1852	24. Okt.	21. 73	b. 20. 79			
Betinginger: 2. 259 u. 2. u. 1873 Afskr. 1/36									
2001	Karl Christian Hansen	Anders Christian Hansen	1854	1. 89	1. 77	b. 2. 78			
Betinginger: 2. 158 27. u. 1877 2. 158 29.									
2002	Lars Andersen Larsen	Anders Christian Rasmussen	1857	1. 82	2. 82	b. 2. 83			
Betinginger: 1. 15 13/26 1882 9/14 b. 218. Tot 400									
2003	Carl Alfred Johansen	Anders Carl Frederik Johansen	1858	2. 100	2. 5	b. 2. 78			
Betinginger: 2. 42. A. 102. u. 1878. Omf. det 1. 1. 74 som Rasmus Rasmussen 19/82									
2004	Jens Theodor Jørgensen	Anders Theodor Jørgensen	1858	21. 100	2. 71	b. 2. 78			
Betinginger: 3. 79 20. u. 1873 1881 1/10 1882 R. W. L. af Alm. 16/87 1887 Ordly. 1/10 u. 1873-23-25-1871									
2005	Fredrik Vilhelm Rasmussen	Fredrik Vilhelm Rasmussen	1854	1. 80	1. 70	b. 2. 70			
Betinginger: 3. 195 13 387. u. 1469 (10. 1873) 1. 1877 Afskr. 1/82									
2006	Peter Christensen	Anders Christensen	1852	22. 100	2. 78	b. 2. 78			
Betinginger: 1. 122 8 13. u. 1875. 22 D 24.									
2007	Jens Christian Hansen	Anders Christian Hansen	1857	13. 100	1. 77	b. 2. 78			
Betinginger: 1. 7 A. 3. u. 1870 (10. 1871) 1. 1873. Afskr. 1/83									

Lokalt førte rulle (København)

Vejdets Nr.		Amt		Sogn.		
Reg. Nr.	Den Særoplygtes fulde Navn.	Andens eller Andens Navn og Bølling.	Fødsels.	Fødselsaar og Fødselsdag.	Siddstid til et mdr. Fødselsdag.	Siddstid til et mdr. Fødselsdag.
6. 2220	Jens Peter Jensen.	Imed Jens Pappesen	Imed	1853	65 1/2	25 7/8
Bøllinger: Hald Sønderby. 1873 24 Bell. 1881 J. 6/1. 85						
24. 2221	Hans Christian Hansen	Jens Hans Hansen	Sønderby	1844	64 1/2	57 1/2
Bøllinger: Sønderby 18. 2. 27 1874 10/10. 1879 2-151-C-29						
47. 2222	Lars Andersen Larsen.	Henke Ami Larsen	Sønderby	1859	63 1/2	50 8/8
Bøllinger: Sønderby 13. 1. 1-6-B-126. 1882 67 1/4 - 34 1/4 - 218. 1882 1/10 Dec - 25 pr. Orind. 1890 J. 1/1.						
47. 2223	Carl Alfred Johansen	Imed Carl Johansen	Sønderby	1858	66 1/2	57 7/8
Bøllinger: Sønderby 12-2. 1878 1/10 1. 1880 1/10 1. 1880 1/10 1. 1880 1/10 1. P.R. 1-L.F. 74						
47. 2224	Jens Theodor Petersen	Imed Theodor Petersen	Sønderby	1858	65 1/2	57 7/8
Bøllinger: Sønderby 13-4. 1879 1/10 1. 1881 62 1/4 - 20 1/4 - 1/1. 1882 1/10 1. 1882 1/10 1. 1882 1/10 1.						
47. 2225	Frederik Vilhelm Lauritzen	Frederik Vilhelm Lauritzen	Sønderby	1846	65 1/2	58 6/8
Bøllinger: Sønderby 12. 3. 1869 1. 1877 2. 1879 1/10 1. 1879 1/10 1. 1879 1/10 1.						
47. 2226	Peder Christensen	Krist Christensen	Sønderby	1852	65 1/2	57 7/8
Bøllinger: Sønderby 1-122. 1875 18 1/2. 1879 22. 1880 1-22-D-24.						
47. 2227	Jens Christian Hansen	Jens Christian Hansen	Sønderby	1847	63 1/2	57 7/8
Bøllinger: Sønderby 1. 7. 1. 1870 9/10 1. 1872 1/10 1. 1872 1/10 1. 1872 1/10 1.						

Søruller

Fra Krigen i 1864 (Krigsmuseet)

Hvad er søruller?

- Lister over mænd, der kunne udskrives til militærtjeneste i marinen
- Limes (latin) = grænser, dvs. områder og personer, der var bosat tæt ved vand (sogne langs kysten, samt øer)

Hvor findes sørullerne?

- 1796-1860: Generalkrigskommissariatet: Søruller. [I Arkivalieronline](#)
- 1861-1912: Justitsministeriet: Søruller. [I Arkivalieronline](#)

Hvornår står man hvor?

- 1796-1860: Indført direkte i sørullen
- 1861-1912: Altid noteret i landrullen (lægdsrullen), herefter overført til sørullen, hvis man var hel- og halvbefaren
- 1912- : Søruller afskaffes (alle noteres i landrullen (lægdsrullen))
- Det betyder: Sørullen er vigtigst i perioden 1796-1860, herefter er den meget tynd

Erfaring

- Helbefaren: 6 års erfaring som sømand, senere 3 år
- Halvbefaren: 4 års erfaring som sømand, senere 1½ år
- Søvant: 2 års erfaring som sømand
- Usøvant: mindre end 2 års erfaring som sømand

Hvem var søværnepligtige?

- Alle, der boede i købstæderne og ernærede sig af lodsvæsen, sejlede med skibe, pramme, jagter, både m.fl. eller ernærede sig med fiskeri i åben sø eller hav
- Alt mandskab i de distrikter, som var udlagt i sølimitdistrikter uanset deres evt. befarenhed

Typer ruller

- Ungdomsrulle: 1803-1849: Stod i rullen i alderen 0-15 år; 1849-1862: Stod i rullen i alderen 16-18 år
- Hovedrulle: 1803-1849: Stod i rullen i alderen 15-50 år; 1849-1861: 18-50 år
- Ekstrarulle: 1803-1848: Stod i rullen i alderen 50 år-død. Indeholder også personer uegnede til militærtjeneste samt folk med skippercertifikat
- Tilgangsrulle: Tilflyttere eller når den værnepligtige alder (også tilgang i hovedrullen)
- Beboerruller: 1806-1860: Fortegnelse over ejendomme i sølægdet og deres beboere
- 1849-1861 kun ført én rulle og 1862-1912 kun en tilgangsrulle

Hvornår var man tjenestepligtig?

- 1802-1849: 16 år
- 1849-1912: 22 år
- 1912- : 20 år

Kunne erhverve afskedspas eller fripas, hvis:

- Man var fyldt 36 år og ikke længere ernærede sig ved søfart
- Man var fyldt 28 år og havde købt/fæstet gård

Søruller 1796-1860

Hvordan finder man grundoplysningerne?

- Begynd med Lægdsruller. Sognefortegnelse og forkortelser:
<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=18484736#237389,45147915>
- "S" ved lægdets navn betyder "Sølægde" (eller sølimit)
- Det er de sogne (sølægder), hvorfra der blev udskrevet mandskab til marinen
- Det er de sogne (sølægder), man kan finde i sørullerne
- Sølægderne lå ved kysten (eller ved søer)

Hvordan angives et sogn (lægd)

• Periode	Distrikt	Amt/Udsk.kreds	Lægdsnummer
• Eksempel: Drejø			
• 1790-1796	fy. dist.	Nyborg a.	lægd 26
• 1797-1850	fy. dist.	Svendborg a.	lægd 26
• 1851-1861	4. u. dist.	Svendborg a.	lægd 26
• 1862-		3. u. kreds	lægd 56

Eksempel, søruller 1796-1860

- Peder Christoffersen, fundet i folketællingen 1834, Drejø

Samtlige personer i husstanden

Svendborg, Sunds, Drejø, Drejø, , 24, FT-18

Navn:	Alder:	Status:	Stilling i familien:	Erhverv:
Christoffer Pedersen	60	Gift		Gaardmand
Anne Katrine Rasmusdatter	57	Gift		Kone
Peder Christoffersen	25	Ugift		Søn
Anne Hansdatter	10	Ugift		Plejebarn
Hans Jakob Rasmussen	21	Ugift		Tjenestekarl
Maren Hansdatter	27	Ugift		Tjenestepige

Næringsveie				Har til Orlogs gjort Søe-Togter	Er tjenst-dygtig	Er i Farten		Kom hjem den	Befries fra Udskrivning som				Anmærksinger.
Havtkorn						Fiskerie med Baade	Fra hvilket Toldsted		Skipperens Navn	Faderens Hjælp	Gaardmand	Langelige Feil	
F.	S.	P.	A.										
.	gend.	AB			
									M. L. S. 201846				
									M. L. S. 201846				
									M. L. S. 201846				
									M. L. S. 201846				

Brug gammelt og nyt nummer til at forfølge

- Hovedrullen 1833: 30/27
- Hovedrullen 1830: 34/30
- Hovedrullen 1827: 38/34
- Ungdomsrulle 1824: 42/38 ("Til HR M 1826")
- Ungdomsrulle 1821: 45/42
- Ungdomsrulle 1818: 57/45
- Ungdomsrulle 1815: 65/57
- Ungdomsrulle 1812: H76/65 (her henvises til beboerlisten sted nr. 7, samt til faderens indskrivning "No 9 – 1806")

Beboerlisten 1806-1821 (Svendborg Amt)

Soc. Limit Stadernes Tal No.	Byernes eller Stadernes Navne.	Svendborg H. Legh Beboernes Navne	Al. der.	Beboeren Andes i Iarads rullen.	Mærkning.
7	No	<p>Jon Peter Thomsen Jon Christoffer Pedersen</p>	37	<p>26 9 1810 1806 1811</p>	<p>1811 1811 1811</p>

Efter 1861

- 1861-1912: alle noteres i landrullen (og overføres herfra til sørullen, hvis de er hel- eller halvbefarne)
- Arkivalier: Justitsministeriet: Søruller 1861-1912. I [Arkivalieronline](#)
- 1912: Sørullen afskaffes

Eksempel, henvisning fra landrulle til sørulle

- "Sørullen O 1" = Sørullen, 3. udskrivningskreds, år O (= 1890), lægd 58

F.	11.	Niels-Hansen.	Tredde Niels-Hansen.	Landet.	1867. d. $\frac{3}{8}$.		d.	d.
Bedelegninger: 1890 - Uds. 14.			5/5.86 Sørbog 10/86.					
Sørullen O i. julehof. Befn. 3728 af 3 Sørde. 28/90 Uds. 12/90.								

3. udskrivningskreds: Tilgangsruille 1885, Lægd 58 (Landet Sogn)

Amter og udskrivningskredse

- 1788-1869: Fortløbende lægdsnumre inden for hvert amt
- 1869: 6 udskrivningskredse, fortløbende lægdsnumre inden for hver kreds
- OBS: Købstæder bliver lægder 1843-, før den tid skal tilflyttere findes i tilgrænsende landsogne (tilflyttere til København noteres fx i Hvidovre lægd!)

Udskrivningskredse efter 1870
indtegnet på kort over herreder
og amter ca. 1920

5. udskrivningskreds

BORNHOLMS AMT
6. udskrivningskreds

4. udskrivningskreds

1. udskrivningskreds

3. udskrivningskreds

4. udskrivningskreds

2. udskrivningskreds

7. udskrivningskreds

Efter 1920 blev den genforenede del af
Sønderjylland 7. udskrivningskreds og
der skete mindre ændringer af de eksis-
terende udskrivningskredses grænser

Forskellige typer ruller

- Hovedruller 1789-1871: Fortegnelser over samtlige værnepligtige i et lægd i et givet år
- Tilgangsrunder 1795-1956: Fortegnelser over dem, der blev optaget i rullen i et givet år (enten fordi de nåede den værnepligtige alder, eller fordi de flyttede til lægdet)
- Omskrevne ruller 1871-1956: Fortegnelser over dem, der stadig var værnepligtige og boede samme sted efter 11 år

Den værnepligtige alder og årstal

- 1849-1869: 15-38 år
- 1869-1912: 18-38 år
- 1912-: 18-36 år

- Lægdsrullerne bruger bogstaver i stedet for årstal, og bogstaver genbruges, fx F = 1798, 1809, 1820, 1831, 1856, 1882, 1908 og 1934

Eksempel, landruller efter 1861

- Hans Hansen Rasmussen,
født 8. januar 1901 på Drejø
- Skal vide, hvor han opholdt sig
som 18-årig, da han blev noteret
i tilgangsrullen

- Drejø Sogn = 3. udskrivningskreds, lægd 56 (ifølge Sognefortegnelsen)
- Noteret i tilgangsrullen 1919, da han var ca. 18 år

Lægdets Nr. 56.

Bogstav.	Den Værnepligtiges fulde Navn.	Faderens eller Moderens Stilling og Navn.	Fødested.	Fødselsaar og Fødselsdag.	Afdeling.	Mødt.	Hjemsendt.
D. 5	Jans Hansen Rasmussen.	Fisker Christen Rasmussen.	Drejø.	1901. d. 8/1.	<i>De</i>	d. 4/20	d.
Vedtegninger:					17/2 19 Sølb.		
W 582							

Stambøger

Slaget ved Dybbøl 18. april 1864

Hvad er stambøger?

- Bog, der føres over en militær afdelings personel
- Kaldes i ældre tid også til- og afgangsprotokol
- Indeholder fx oplysninger om personens navn, alder, familieforhold, samt tjeneste i militæret

Hvordan finder man en stambog?

Det kræver, at personen (selvsagt) har gjort tjeneste i militæret, samt at man kender:

- Regimentets navn
- Tidspunktet (indkaldelsesåret)

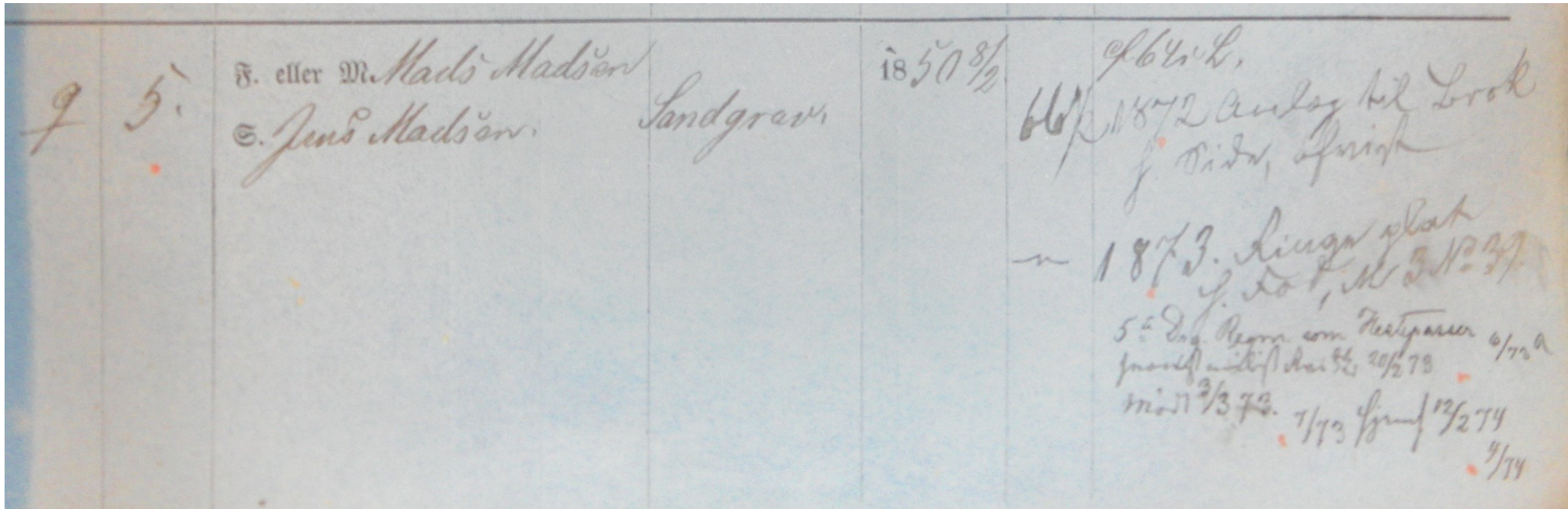
Ofte vil disse oplysninger fremgå af lægdsrullen, hvis personen har aftjent sin værnepligt, eller af kirkebøger, folketællinger o.l.

Hvor findes stambøgerne

- I original. Bestilles i Daisy under regimentet
- Nogle er i Arkivalieronline, men slet ikke alle

Eksempel

- Jens Madsen, født 8. feb 1850 i Sandgrav (5-Q [1866]-31 [Tim sogn]-5)
- Aftjener sin værnepligt ved "5te Drg. Regm. som Hestepasser" mødt 3. mar 1873

Arkivskaber eller arkivserie: ?

Arkivskaber: ?

Arkivserie: ?

Periode: - ?

Søg i Daisy

Der blev fundet **1** poster.
Side **1** af 1.

Fra ? Til Arkivskaber ?
1763 1936 Hæren (Rytteriet), 5. Dragonregiment

Arkivserie ?
G. Stambøger

Arkivseriens pakker

Pakkenr.	Indhold fra ?	Indhold til	Bestilling
G1	Mandskab 1829	Mandskab 1842	Start bestilling
G2	OFF, UOFF & menige 1842	OFF, UOFF & menige 1862	Start bestilling
G3	OFF, UOFF & menige 1863	OFF, UOFF & menige 1868	Start bestilling
G4	OFF & UOFF 1871	OFF & UOFF 1919	Start bestilling
G5	Værnepligtige 1863	Værnepligtige 1866	Start bestilling
G6	Værnepligtige 1867	Værnepligtige 1870	Start bestilling
G7	Værnepligtige 1871	Værnepligtige 1874	Start bestilling

Stambog

for

Værnepligtige

ved

Det Kongelige Regiment af Artylleri 1870

Helsingørsk

(Militærregisteret for Artylleri 1870 - 1871 - 1872)

Nyborg.

V. Schønmans Forlag.

Fulde Navn: <i>Jens Madsen</i>		Afdeling (Brigadedepot m. m.)	<i>5⁴</i>	<i>5¹</i>
født den	<i>18 50 i Sandager</i>	Underafdeling.	<i>1. Div. Ryk. Inf. Regt.</i>	
Hoide: <i>66 1/2</i>		fra	<i>3/3 73</i>	<i>3/5 73</i>
Væxt:		til	<i>2/5 73</i>	<i>1/5 88</i>
Haar:				
Øine:				
Særlige Kjendetegn:				

Stilling	Udskrevet.		Flyttet eller overført, naar og hvorhen.	
	som	Datum.	<i>4/11/73</i>	
Værnepligtig.	Udskrivningskr.	<i>5¹</i>		
	Lægd.	<i>31</i>		
	Bogstav og Nr.	<i>C. - 5</i>		

Stilling	Udskrevet.		Flyttet eller overført, naar og hvorhen.	
	Recrut.		<i>18/73</i>	
Menig.		<i>3/6 73</i>		
Reservespillemand.				
Undercorporal.				
Corporal.				
Underofficere i Forstærkn.				

Indkaldt til Tjeneste.	ved		<i>3 Div. Ryk. Inf. Regt. 18. Det. 1. Gren. Inf. Regt. 18. Det.</i>		<i>D. 8/5 88 inf. Regt. K. & V. L. 8 40. 7. 10 22/1888</i>
	fra	<i>7/3 73</i>	<i>3/5 73</i>	<i>12/6 73</i>	
	til	<i>2/5 73</i>	<i>19/6 73</i>	<i>12/2 74</i>	
Hjemsendelses- og Indkaldelsesnumer.					

Vedtegninger.

Afdeling.	Duellighedsnummer.	Hvilke Befalingsmandsskoler gennemgaaet.	Tildeelt Ordener eller Hæders-tegn, naar	Deeltaget i Fægtninger.	Nedsat i de Meniges 2de Classe, naar.	Atter optaget i de Meniges 1ste Classe, naar.	Andre Vedtegninger.
							<i>Ved opbeholdelse i 1ste klasse i det 1ste batalion ved 1. Div. Ryk. Inf. Regt. i Sandager.</i>

Vejledningsvideoer

- Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie
- www.genealogi.dk
- Bl.a. videoer om landruller og søruller